

Košer sertifikācija – iespēja Latvijas pārtikas ražotājiem paplašināt eksporta tirgus

Īss ceļvedis

2026.gada 30. jūlijā LIAA pārstāvniecība Izraēlā sadarbībā ar košer sertifikācijas organizāciju [Maor Hakashrut](#) rīkoja vebināru Latvijas pārtikas ražotājiem par košer sertifikācijas prasībām un procesu.

Kas ir košer sertifikācija?

Vārds *košer* apzīmē produktu, kas atbilst jūdaisma reliģiskajiem uztura noteikumiem jeb kašrutam. Košer nav ēdiena gatavošanas stils vai kvalitātes kategorija. Tā ir obligāto prasību sistēma, kas attiecas uz:

- produkta sastāvdaļām un to izcelsmi;
- dzīvnieku izcelsmes izejvielām;
- piena un gaļas produktu nodalīšanu;
- ražošanas iekārtām un līnijām;
- tīrīšanas un ražošanas procedūrām;
- noliktavām, iepakojumu un marķējumu;
- piegādātājiem un izmaiņām receptūrā.

Produktus parasti iedala trīs pamatkategorijās: **gaļas produkti**, **piena produkti** un **pareve** jeb neitrāli produkti, kas nesatur ne gaļas, ne piena sastāvdaļas.

Patērētājs, kurš stingri ievēro košer prasības, nepaļaujas tikai uz produkta sastāvdaļu sarakstu. Uz iepakojuma ir jābūt atpazīstamam sertifikācijas **simbolam**, kas apliecina, ka neatkarīga košer sertifikācijas organizācija ir pārbaudījusi produktu un tā ražošanu.

Kāpēc košer sertifikācija var būt komerciāli nozīmīga?

Košer sertifikācija nav aktuāla tikai Izraēlas tirgum. Tā var palīdzēt uzņēmumam sasniegt patērētājus arī ASV, Kanādā, Apvienotajā Karalistē, Francijā, Beļģijā un citos tirgos, kuros darbojas ebreju kopienas un ir attīstīts specializēto pārtikas produktu segments.

ASV vien košer produktus izvēlas vairāk nekā 12 miljoni patērētāju. Daļa no tiem produktus iegādājas reliģisku apsvērumu dēļ, savukārt citi košer marķējumu izmanto, lai vieglāk identificētu pienu vai gaļu saturošus produktus, veģetārus produktus vai produktus ar noteiktām sastāvdaļu īpašībām.

Košer sertifikācija pati par sevi neaizstāj tirgus izpēti, produkta reģistrāciju, importa prasību izpildi vai vienošanos ar izplatītāju. Tomēr tā var būt nepieciešams priekšnoteikums, lai produkts vispār sasniegtu košer prasības ievērojošo patērētāju.

Izraēlas pārtikas mazumtirdzniecības apgrozījums 2024. gadā sasniedza aptuveni 21 miljardu ASV dolāru. Izraēla ir arī nozīmīgs importētās pārtikas tirgus, tomēr importētājam, produktam un tā uzglabāšanas apstākļiem jāatbilst Izraēlas Veselības ministrijas prasībām. Izraēlas Nacionālais pārtikas dienests ik gadu apstiprina aptuveni 22 000 importētu pārtikas produktu.

Kuriem Latvijas produktiem varētu būt potenciāls?

Košer sertifikācija var būt īpaši aktuāla uzņēmumiem, kuri ražo:

- piena produktus un pienu saturošus izstrādājumus;
- zivju produktus;
- konditorejas izstrādājumus un šokolādi;
- maizes un graudaugu produktus;
- augļu, ogu un dārzeņu pārstrādes produktus;
- saldētus produktus;
- bezalkoholiskos dzērienus;
- sāļās un saldās uzkodas (snacks);
- vegānus, veģetārus un bioloģiskus produktus;
- pārtikas sastāvdaļas un privātās preču zīmes produktus.

Produkta piemērotība konkrētajam tirgum jāvērtē individuāli. Piemēram, piena produktiem var būt nepieciešama īpaša **Chalav Yisrael** sertifikācija, savukārt vīnam, maizei un dažiem citiem produktiem tiek piemērotas ievērojami specifiskākas prasības.

Kā notiek sertifikācijas process?

Precīzs process ir atkarīgs no produkta, ražotnes un izvēlētajā sertifikācijas līmeņa, tomēr parasti tas ietver šādus posmus:

1. **Sākotnējais pieteikums.** Uzņēmums iesniedz informāciju par ražotni, produktiem, receptūrām, izejvielām un piegādātājiem.
2. **Dokumentu pārbaude.** Sertificētājs izvērtē visas sastāvdaļas, piedevas, aromatizētājus, pārstrādes palīg līdzekļus un to sertifikātus.
3. **Ražotnes audits.** Rabīns vai sertifikācijas organizācijas speciālists pārbauda ražošanas līnijas, noliktavas, tīrīšanas procedūras un ražošanas plūsmu.

4. **Nepieciešamās izmaiņas.** Atsevišķos gadījumos jāmaina piegādātājs, sastāvdaļa, tīrīšanas process vai ražošanas grafiks.
5. **Līgums un sertifikāta izsniegšana.** Sertifikātā tiek norādīti konkrētie produkti un to košer statuss.
6. **Regulāra uzraudzība.** Sertifikācija nav vienreizējs audits – tās uzturēšanai nepieciešamas atkārtotas pārbaudes un iepriekšēja saskaņošana, ja mainās receptūra, izejvielas vai piegādātāji.

Pirms certificētāja izvēles uzņēmumam būtu jānoskaidro, **kurā valstī un tirdzniecības kanālā produkts tiks pārdots**. Ne visas košer zīmes ir vienādi atpazīstamas visos tirgos, un importētājam vai mazumtirdzniecības ķēdei var būt savas prasības attiecībā uz pieņemamo sertifikācijas organizāciju.

Ar ko sākt?

Uzņēmumam, kas apsver košer sertifikāciju, ieteicams:

- noteikt prioritāro eksporta tirgu un potenciālo pircēju;
- noskaidrot, kādu košer sertifikātu atzīst konkrētais importētājs;
- sagatavot pilnu izejvielu, piegādātāju un produktu sarakstu;
- izvērtēt, vai vienās iekārtās tiek ražoti piena, gaļas vai citi produkti;
- pieprasīt sertifikācijas izmaksu un procesa sākotnējo novērtējumu;
- pirms sertifikācijas sākšanas pārbaudīt pieejamo LIAA atbalstu.

LIAA atbalsts sertifikācijas izmaksām

Ražotņu un produktu atbilstības novērtēšana, tostarp certificēšana eksporta vajadzībām, ir viena no LIAA eksporta atbalsta programmām maziem un vidējiem uzņēmumiem:

<https://liaa.business.gov.lv/atbalsta-iespejas/eksporta-atbalsta-darbibu-plans>

LIAA Eksporta atbalsta programma ir paredzēta Latvijas **mazo un vidējo uzņēmumu**, kuri darbojas vidēji augsto, augsto tehnoloģiju un zināšanu ietilpīgo pakalpojumu nozarēs, eksportspējas veicināšanai.

Dalību šajā programmā var saņemt mazie un vidējie komersanti, kuri kvalificējas atbalsta saņemšanai pēc kvalitātes kritērijiem (ir ieguvuši vismaz 9 punktus).

Pašpārbaudes testu variet veikt [Pašpārbaudes kalkulatorā](#).

Ja uzņēmuma rādītāji atbilst 9 punktu kritērijiem, tad atbalstu eksporta pasākuma programmas ietvaros ir iespējams pieteikt, ievērojot nosacījumu, ka pieteikt var

iesāktus vai plānotus pasākumus, ņemot vērā atbalsta limitus (par atbalsta limitiem informācija norādīta zemāk).

Neatbalstāmas nozares

<https://liaa.business.gov.lv/atbalsta-iespejas/eksporta-atbalsta-darbibu-plans?subsection=neatbalstamas-nozares>

Atbalstāmās darbības, tai skaitā sertifikēšana:

<https://liaa.business.gov.lv/atbalsta-iespejas/eksporta-atbalsta-darbibu-plans?subsection=atbalstamas-darbibas-un-atbalsta-apmers>

Svarīgi:

- Uz atbalstu nevar pretendēt jaundibināti komersanti, kā arī komersanti, kuriem pēdējā noslēgtajā finanšu gadā nav bijis apgrozījums
- Finanšu atbalsta apmērs 60% uzņēmumam viena kalendāra gada laikā var būt līdz 40 000 EUR, nepārsniedzot 30% no pēdējā noslēgtā gada neto apgrozījuma
- Pirms plāna iesniegšanas LIAA ir jāveic cenu aptauja

Vebināra ierakstā uzzināsiet vairāk par košer tirgus komerciālo pievilcīgumu, dažādiem sertifikācijas līmeņiem, ražotņu pārbaudi, izejvielu prasībām un praktiskajiem soļiem sertifikāta saņemšanai.

Kontaktiem:

Irina Rubinčika

LIAA Pārstāvniecības Izraēlā vadītāja

Irina.Rubincika@liaa.gov.lv